ژمارە: ٦٦٥٥
ڕێکەوت: ٢٤/ جۆزەردان/ ٢٧١٦

No: 6655
Date: 14 / 6 /2016

ڕێنمایی ژمارە (1)ی ساڵی 2016

ڕێنمایی قوتابخانە و پەیمانگا ناحکومیەکان

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە، وە بەپێی ماددەی (دووەم) بڕگەی (یەکەم) لە یاسای ژمارە (4)ی ساڵی (1992)ی هەمواركراوی وەزارەتی پەروەردە و ماددەی (33) لە یاسای ژمارە (14)ی ساڵی (2012)ی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان، لەبەر بەرژەوەندی گشتی ئەم ڕێنماییەی خوارەوەمان دەرکرد :

ڕێنمایی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان
بەشی یەکەم
پێناسەکان

ماددەی یەکەم :

مەبەستی هەریەك لەم زاراوە و دەستەواژانەی ناوئەم ڕێنماییە ، ماناکانی بەرامبەریانە :

وەزارەت: وەزارەتی پەروەردە.

وەزیر: وەزیری پەروەردە.

بەڕێوەبەرایەتی: بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان، کە بەپێی یاسای ژمارە (14)ی ساڵی (2012)ی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان دامەزراوە.

لێژنەی باڵا: لێژنەی باڵای قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان لەدیوانی وەزارەت.

لێژنەی سەرپەرشتیاری: لێژنەی سەرپەرشتیاری تایبەت بە باخچە و قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان لە (ب.گ.پ. پارێزگە) یان (یەکەی سەرپەرشتیاری تایبەت بەخوێندنی ناحکومی).

قوتابخانەی ناحکومی: باخچە، قوتابخانە (بنەڕەتی ، ئامادەیی) یان پەیمانگەی ناحکومی.

قوتابخانە: قوتابخانەی بنەڕەتی یان ئامادەیی یاخود هەردووکیان پێکەوە.

باخچە: باخچەی منداڵان.

کۆمەڵگە: هەرسێ قۆناغی (باخچە، بنەڕەتی، ئامادەیی) بەیەکەوە.

پەیمانگە: خوێندن بۆ ماوەی پێنج ساڵ لە دوای پۆلی (9)ی بنەڕەتی.

خاوەن قوتابخانەی ناحکومی: هەرکەسێك یان کەسایەتییەکی مەعنەوی ، بەتەنیا یان بەکۆمەڵ.

دامەزراندن: دروستکردن، کردنەوە یان فراوانکردنی قۆناغەکان.

دامەزرێنەر: ئەو کەسەیە کەداوای پێدانی مۆڵەتی باخچە، قوتابخانە یاخود پەیمانگەی ناحکومی دەکات.

شیاوی پەروەردەیی: هەرکەسێك خاوەن بڕوانامەی دبلۆم و بەرزتر بێت لەبواری پەروەردە یاخود بەشداری خولی شیاندنی مامۆستایانی کردبێت.

قوتابخانە و پەیمانگە خۆماڵییەکان (لۆکاڵ): ئەو قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییانەن، کە پڕۆگرام و سیستەمی ئەزموونەکانی وەزارەتی پەروەردە لەگەڵ هەندێك پڕۆگرامی سەربار بەکاردەهێنن.

قوتابخانە و پەیمانگە بیانییەکان: ئەو قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییانەن،کە سیستەم و پڕۆگرامێکی فێرکردنی باوەڕپێکراوی وڵاتێکی بیانی پەیڕەو دەکەن و سیستەمی ئەزموونی تایبەتی خۆیان هەیە یاخود ئەزموونەکانی وەزارەتی پەروەردەی هەرێم پەیڕەو دەکەن.

قوتابخانە و پەیمانگە نێودەوڵەتییەکان: ئەو قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییانەن،کە پڕۆگرام و سیستەمی تایبەتی خۆیان هەیە و قوتابییەکانیان بۆ ئەزموونە نێودەوڵەتییە ناسراوەکانی وەك (Level A، Level B، SAT 1، SAT 2، GCSC،IGCSE ، IB و هاوشێوەکانی ئامادە دەکەن. هەروەها لە چەندین وڵاتی دیکەدا هاوشێوەیان هەیە بە هەمان پڕۆگرام.

قوتابخانەی ناحکومی قازانج نەویست: بەو قوتابخانانە دەڵێن کە خزمەتگوزاری پەروەردەیی پێشکەش دەکەن و لە لایەن کەسانی خێرخواز یان دەزگای خێرخوازی بەڕێوەدەبرێن و پەیڕەوی پڕۆگرام وسیستەمی خوێندنی وەزارەتی پەروەردەی حکومەتی هەرێمی کوردستان یاخود پەیڕەوی پڕۆگرام وسیستەمی خوێندنی دەزگایەکی پەروەردەیی جیهانی دەکەن کە باوەڕپێکراو بێت لەلایەن ڕێکخراو و دامەزراوە پەیوەندیدارەکان و زۆربەی وڵاتانی جیهان.

بەشی دووەم
پێدان و نوێ کردنەوە و هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت

ماددەی دووەم :

هەرکەسێك یان کەسایەتییەکی مەعنەوی ، بەتەنها یان بەکۆمەڵ ، مافی دامەزراندنی قوتابخانەی ناحکومی هەیە بەڕەچاوکردنی ماددەکانی یاسای ژمارە (14)ی ساڵی (2012) و ماددەکانی هاتوو لەم ڕێنماییە :

یەکەم: ئەگەر داواکار بۆ وەرگرتنی مۆڵەتی قوتابخانەی ناحکومی کەسێکی ئاسایی بوو، پێویستە ئەم مەرجانەی تێدابێت :

1- تەمەنی لە (24) بیست و چوار ساڵ کەمتر نەبێت.
2- بە تۆمەتی گەندەڵی و بەدڕەوشتی سزا نەدرابێت.
3- نابێت فەرمانبەر بێت لە کەرتی گشتی.
4- توانای دارایی پێویستی هەبێت بۆ جێبەجێکردنی هەموو دواکاریانەی کە لە یاساو ڕێنماییەکانی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکاندا هاتووە، بە بەڵگەی بانکی.

دووەم: ئەگەر داواکار بۆ وەرگرتنی مۆڵەتی قوتابخانەی ناحکومی،کەسایەتییەکی مەعنەوی بوو وەك کۆمپانیا یاخود ڕێکخراو ، پێویستە ئەم مەرجانەی تێدابێت:

1- ئاکاری پەروەردەیی هەبێت.
2- تۆمارکراوبێت لە هەرێمی کوردستان.
3- دیاریکردنی بریکاری یاسایی کە نوێنەرایەتی کۆمپانیا/ ڕێکخراو بکات بۆ را پەڕاندنی کارەکانی.
4- توانای دارایی پێویستی هەبێت بۆ جێبەجێکردنی هەموو دواکارییەکانی هاتوو لە یاساو ڕێنماییەکانی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان بە بەڵگەی بانکی.

ماددەی سێیەم :

گشت قوتابخانە ناحکومییەکان، کە لەلایەن کەسێك یان کەسایەتییەکی مەعنەوی دادەمەزرێن ، لەژێر ناوی باخچەی منداڵان، قوتابخانە (بنەڕەتی یان ئامادەیی)، یاخود پەیمانگەی ناحکومی پۆلێن دەکرێن.

ماددەی چوارەم :

یەکەم: لە هەموو کاتێکدا دەکرێ داوای پێدانی مۆڵەت بکرێت، بەڵام پێویستە مامەڵەکە لەگەڵ دابینکردنی هەموو بەڵگەنامە داواکراوەکان پێش (7/15) بگاتە وەزارەت.

دووەم: نوێکردنەوەی مۆڵەت: دەبێ قوتابخانە ناحکومییەکان دووساڵ جارێك مۆڵەتەکانیان نوێ بکەنەوە، پێویستە مامەڵەکانیان پێش 8/15ی هەرساڵێك بگاتە وەزارەت.

سێیەم: تەنها وەزارەتی پەروەردە مافی پێدانی مۆڵەت و نوێکردنەوەی مۆڵەت و هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەتی هەیە.

ماددەی پێنجەم:

یەکەم: داواکار بە پێی فۆرمی ژمارە (1)، داوایەك پێشکەشی وەزارەت دەکات.

دووەم: ئەم داوایە لەماوەی (سی- 30 رۆژ) دا لە ڕێکەوتی پێشکەشکردنی داواکە بەرازی بوون یان رازی نەبوون بە پاساوی بەجێ وەلآم بدرێتەوە.

سێیەم: پاش وەرگرتنی رەزامەندی وەزارەت، نووسراوی پشتگیری بۆدەکرێ بۆ بەرێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگە.

چوارەم: لە بەرێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگە، نووسراو بۆ ئەو لایەن و فەرمانگەیانەی لەماددەی شەشەم دیاری کراون دەکرێ، بۆ دەستەبەرکردنی پشتگیرییەکان بەمەبەستی ئامادەکردنی فۆرمی ژمارە (2).

ماددەی شەشەم:

ئەگەر هاتوو داواکار پابەندنەبوو بە دابینکردنی بەڵگەنامەکان پێش 7/15 ، رەزامەندییە سەرەتاییەکەی بەهەڵوەشاوە دادەنرێت و بۆساڵی دواتر هەژمار ناکرێت.

بەڵگەنامەکان :

1- پشتگیری (تەندروستی، شارەوانی، بەرگری شارستانی، ئاسایش، نەهێشتنی تاوان).
2- ئەستۆی پاکی باجی دەرامەت.
3- کەفالەی مسۆگەر بە بڕی (5٪) کۆی گشتی داهاتەکانیان.
4- سالنامەی خوێندن.
5- پلانی خوێندن وچالاکییەکانی سالانەی قوتابخانەی ناحکومی.
6- بەڵگەنامەی تاپۆی بینا و نەخشەی ئەندازەیی.
7- ژیاننامە (سی ڤی) داواکار/خاوەن قوتابخانەی ناحکومی.
8- بەڵێننامەی خاوەن قوتابخانەی ناحکومی بۆ پابەندبوون بە یاسا و ڕێنماییەکانی خوێندنی ناحکومی.
9- دوو وێنەی (6X4) خاوەن قوتابخانەی ناحکومی.
10- کۆپی کارتی زانیاری (دانیشتووی هەرێم)، کۆپی نشینگەی (دانیشتوی دەرەوەی هەرێم)ی خاوەن قوتابخانە.

11- لیستی ناو و بڕوانامەی تەواوی مامۆستا و فەرمانبەران و کارمەندانی میلاك.

12- لیستی ناو و پشتگیری تەواوی مامۆستایانی وانەبێژ.

13- پشتگیری تەندروستی بەڕێوەبەر و مامۆستا و کارمەندانی قوتابخانەی ناحکومی.

14- ڕێگە پێدانی پەسندکراوی دەزگای نێودەوڵەتی بۆ ئەو قوتابخانە و پەیمانگەیانەی پەیڕەوی پرۆگرام و سیستەمی ئەو دەزگایە دەکەن، پێویستە ئەم خاڵانەی خوارەوە لە خۆبگرێت:

أ. بەکارهێنانی پرۆگرام و سیستەمی دەزگاکە.

ب. سەرپەرشتی کردنی قوتابخانەکە.

ج. مامۆستایانی قوتابخانە/ پەیمانگە دەبێ خوولی ڕاهێنان ببینن لەلایەن دەزگاکەوە.

د. دیاری کردنی زنجیرەی قوتابخانە/ پەیمانگە کە لە لیستی ئەو قوتابخانانەی سەر بەو دەزگایەن(= براند)، هەروەها ڕەزامەندی بەشداریکردن لە ئەزموونەکانیان.

ه. ناردنی ڕاپۆرتی ساڵانە سەبارەت بە قوتابخانە/ پەیمانگە بۆ وەزارەتی پەروەردە بە هەردوو زمانی (کوردی و ئینگلیزی) پێش (1/8)ی هەموو ساڵێك لەڕووی (سیستەم ، بەڕێوەبردن ، زمانی خوێندن ، وانەکانی بیرکاری و زانستەکان).

15- کۆپی مۆڵەتی کارکردن بۆکۆمپانیا و ڕێکخراوەکان.

16- ڕای لیژنەی سەرپەرشتیاری خوێندنی ناحکومی پەروەردەی پارێزگە.

17- بەڕێوەبەرایەتی بیناسازی لە (بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگە) لە دوای پشکنین، باشی و گونجاوی بیناکە دەسەلمێنێ بە پێی ئەو مەرج و پێویستیانەی لەیاسا و ڕێنماییەکانی باخچە وقوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکاندا هاتووە.

18- دانی ڕسومات یاسایی کەوا بڕەکەی دیاری کراوە لە ماددەی (64)ی ئەم ڕێنماییە،کە دەبێتە داهات بۆ خەزێنەی حکومەت بە گوێرەی پسووڵەی (أ37).

19- جگە لە ڕسوماتی مۆڵەت وەرگرتن، لەگەڵ هەر داواکارییەك ئەم بڕە پارانە وەردەگیرێن بەگوێرەی پسووڵەی (أ37):

أ- بڕی یەك ملیۆن دینار لەگەڵ داواکاری کردنەوەی باخچەی منداڵان.

ب- بڕی دوو ملیۆن دینار لەگەڵ داواکاری کردنەوەی قوتابخانەی بنەڕەتی، ئامادەیی، پەیمانگە.

ماددەی حەوتەم:

ڕێکارەکانی وەرگرتنی مۆڵەتی کۆتایی بەم شێوەیەی خوارەوە دەبن:

1- (بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگە) پاش وردبینی، فۆڕمی ژمارە (2) و بەڵگەنامە ڕەسەنەکان بەرزدەکاتەوە بۆ وەزارەت پێش ڕێکەوتی (7/15)ی هەر ساڵێك.

2- فۆڕمی ژمارە (2) و بەڵگەنامەکان پاش وردبینی و واژۆکردنیان لەلایەن لیژنەی وردبینی و لیژنەی باڵای مۆڵەت بەرزدەکرێنەوە بۆ وەزیر بەمەبەستی پەسەندکردنیان.

3- فەرمانی وەزاری بەو مۆڵەتە دەردەچێت بۆ ئەو ساڵەی خوێندن، پێش (8/15).

4- ساڵی یەکەمی تەمەنی قوتابخانەی ناحکومی مۆڵەتەکە لەژێرچاودێری دەبێت، لەکۆتایی ساڵی خوێندن ئەگەر نمرەی هەڵسەنگاندنی ئەو مۆڵەتە لەلایەن لیژنەی سەرپەرشتیاری لە 70٪ و زیاتر بوو مۆڵەتەکە دەچەسپێت، بە پێچەوانەوە ئەوا مۆڵەتەکە پوچەڵ دەکرێتەوە.

5- بۆ ساڵی یەکەم، لەقۆناغی باخچەی منداڵان ڕێگە دەدرێت منداڵانی چوارساڵ و پێنج ساڵ وەربگرن، بۆ قۆناغی بنەڕەتی تەنها پۆلەکانی (1 ، 2 ، 3) بکاتەوە و لەقۆناغی ئامادەیی تەنها پۆلی (10) و پەیمانگە تەنها قۆناغی (1)، دواتر هەر ساڵە و پۆلێك زیاد دەکرێت.

ماددەی هەشتەم:

لەدوای پێشکەشکردنی تەواوی بەڵگەنامەکانی باسکراو لە ماددەی شەشەم بەبێ کەموکوڕی، پێویستە وەزارەت پێش 8/15 فەرمانی مۆڵەتپێدانی بۆ دەربکات، بە پێچەوانەوە بە پەسەندکراو هەژمار دەکرێت.

ماددەی نۆیەم:

یەکەم: هەرکەسێك یاخود هەر کەسایەتیەکی مەعنەوی مۆڵەتی هەر سێ قوناغ (باخچەی منداڵان + بنەڕەتی + ئامادەیی) هەبوو دەکرێ ناوی هەر سێ قۆناغ بکرێتە کۆمەڵگە (ئەم ناوە هیچ جیاوکێکی تری نابێت جگە لە تازەکردنەوەی ساڵانەی مۆڵەت کە بە یەك مامەڵە دەبێت لە بری سێ مامەڵە).

دووەم: ئەگەرکەسێك یاخود کەسایەتیەکی مەعنەوی خاوەنی دووپەیمانگە یان زیاتر بوو، بەمەرجێك لەیەك باڵەخانەدابوون، هەموویان دەکرێن بە یەك پەیمانگە و بە پسپۆڕییەکان دەڵێن (بەشی ....) لەبری ئەوەی دوو مۆڵەتی پەیمانگە یان زیاتری پێبدرێ و جیاوکی ئەم کۆکردنەوەیەش تەنها بۆکاتی تازەکردنەوەی مۆڵەتەکەیە بەیەك مامەڵە لەبری چەند مامەڵەیەك.

ماددەی دەیەم:

یەکەم: ڕێگە بەکردنەوەی (قۆناغی ئامادەیی- تەنها پۆلی 10) دەدرێت بەو قوتابخانانەی مۆڵەتی (قۆناغی بنەڕەتی)یان هەیە و قوتابیانیان گەیشتونەتە پۆلی (9ی بنەڕەتی)، بەرەچاوکردنی ئەم داواکاریانە:

أ. پشکنینی ئەندازەیی.

ب. پشکنینی تەندروستی.

ج. بەڵگەنامە و بروانامەی تایبەت بە بەڕێوەبەر و یاریدەدەری قۆناغی ئامادەیی.

د. لیستی ناو و بڕوانامەی مامۆستایان و فەرمانبەران و کارمەندان.

ە. بوونی چوار تاقیگەی زانستی (فیزیا ، کیمیا ، زیندەزانی ، کۆمپیوتەر) و هۆڵی هونەری.

دووەم: پێویستە خاوەن قوتابخانە لە ساڵی دواتر وەك هەر قوتابخانەیەکی دیکە ، بە پێی یاسا و ڕێنماییەکان، مۆڵەتی (قۆناغی ئامادەیی) دەربهێنێت، بە پێچەوانەوە ڕێگە پێدانەکەی بە هەڵوەشاوە هەژماردەکرێت و وەزارەتی پەروەردە هیچ ئیلتیزاماتێکی یاسایی بەرامبەری لە ئەستۆ ناگرێت.

ماددەی یازدەهەم:

یەکەم: ماوەی مۆڵەت بۆ یەك ساڵە، بەڵام دەکرێت نوێ بکرێتەوە دوای جێ بەجێ کردنی مەرجەکان بە پێی یاسا و ڕێنمایی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان، لەگەڵ پێدانی ڕسوماتی دیاری کراو.

دووەم: پێویستە دووساڵ جارێك مۆڵەت نوێ بکرێتەوە بە پێی فۆرمی ژمارە (3) کە لەلایەن (بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگە) ئامادە دەکرێ بە مەرجێك مامەڵەی تازەکردنەوەکە پێش (8/15)ی هەر ساڵێك بگاتە وەزارەت.

سێیەم: ئەگەر هەر قوتابخانە و پەیمانگەیەکی ناحکومی مامەڵەی نوێکردنەوەکەی کەوتە دوای (8/15)ی هەرساڵێك، ئەوا سزا دەدرێت بە بڕی (10,000,000- دە ملیۆن) دینار. ئەگەر لەو وادەیەش زیاتر دواکەوت ڕێککاری یاسایی بەرامبەر قوتابخانە و پەیمانگەی سەرپێچیکار دەگیرێتە بەر بە پێی یاسا و ڕێنماییەکان.

ماددەی دوازدەهەم:

قوتابخانە و پەیمانگەی ناحکومی بۆی هەیە دەوامی خۆی بۆ ماوەی یەك ساڵ یان دوو ساڵی خوێندن رابگرێت بۆ یەکجار، بە ڕەزامەندی وەزارەت بەبێ هەڵوەشانەوەی مۆڵەتەکە. مەبەستیش لەم ڕاگرتنە باشترکردنی خزمەتگوزارییە پەروەردەییەکان بێت بەمەرجێك خۆی بەرپرسیار بێت لە گواستنەوەی قوتابیان بۆ قوتابخانەیەکی تر و نارەزایی بە خێوکارانیشی لێنەکەوێتەوە.

ماددەی سێزدەهەم:

یەکەم: ناکرێت مۆڵەت بەکەسێکی دیکە بفرۆشرێت یان تەنازولی لێبکرێت چ بەئاشکرا یاخود بەنهێنی.

دووەم: گواستنەوەی خاوەندارێتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان (ئەگەرپەسەندکرا) بەم شێوەی خوارەوە دەبێت:

1- وەرگرتنی ڕەزامەندی وەزارەت.

2- دەبێت ئەوکەسەی خاوەندارێتیەکەی بۆ دەگوازرێتەوە هەموو مەرجەکانی یاسا و ڕێنمایی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکانی تێدا بێت.

3- لەکاتی مردن (کۆچی دوایی) خاوەن قوتابخانە/ پەیمانگەی ناحکومی، پێویستە ئەو کەسەی دەبێتە میراتگر، هەموو مەرجەکانی یاسا و ڕێنمایی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکانی تێدابێت بە پێچەوانەوە

بەڕێوەبردنی قوتابخانە و پەیمانگەکە لەلایەن وەزارەتەوە دەبێت تاکو کۆتایی هاتنی ساڵی خوێندن، دواتر مۆڵەتەکە هەڵدەوەشێتەوە.

4- پێویستە داواکاری گواستنەوەی خاوەندارێتی لە ڕێگەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگە بۆ وەزارەت بەرزبکرێتەوە.

ماددەی چواردەهەم:

1- گواستنەوە لە بینای قوتابخانە: پێویستە خاوەن قوتابخانەکە پێش دوو مانگ لە گواستنەوەی قوتابخانەکە مامەڵەی گواستنەوەکەی بکات بە پێی فۆرمی ژمارە (4).

2- دەبێ گواستنەوەکە بکەوێتە ماوەی پشووی هاوین و لەکاتی پرۆسەی خوێندندا نەبێت.

ماددەی پازدەهەم:

دەکرێ خاوەن قوتابخانە و پەیمانگەی ناحکومی، ئارەزوومەندانە داوای هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەتەکەی بکات، بەڵام پێویستە قوتابخانەکە یاخود پەیمانگەکە تاکۆتایی ساڵی خوێندن (دوای تاقی کردنەوەکانی خولی دووەم) بەردەوام بێت لە دەوامکردن، پاشان خاوەندارێتی ئەو قوتابخانەیە یاخود پەیمانگەیە دەگەڕێتەوە بۆ وەزارەتی پەروەردە بەهەموو کەلوپەل و پێداویستییەکانییەوە. لەکۆتاییدا وەزارەت بە پێی یاسا و ڕێنماییەکان مامەڵە لەگەڵ ئەو حاڵەتەدا دەکات.

ماددەی شازدەهەم:

یەکەم :- قوتابخانەی ناحکومی دادەخرێت، ئەگەر:

1- لە ئەنجامی ڕاپۆرتی لێژنەی لێکۆڵینەوە، کە دەرکەوت توانای پابەندبوونی بە یاسا و ڕێنماییەکانی خوێندنی ناحکومی نیە.

2- ئەگەردەرکەوت بەدڕەوشتی تێدا کراوە، یاخود کاری حزبی و ئایینی یان هەر کارێکی دیکە کە بە پێچەوانەی ئەوئامانجە پەروەردەییانەیە کە قوتابخانەکەی لە پێناودا دامەزراوە، بەشێوەیەکی ڕاستەوخۆ بێت یاخود ناڕاستەوخۆ.

3- بە پێشنیازی لێژنەی سەرپەرشتیاری تایبەت یان ڕاپۆرتی لێژنەی باڵا.

دووەم :

1- بەمەبەستی داخستنی قوتابخانە، پێویستە لێژنەی تایبەت لە وەزارت پێك بهێنرێت بۆ دڵنیابوون لە ڕاپۆرتەکان و ئەنجامی لێکۆڵینەوەکان.

2- فەرمانی داخستنی قوتابخانە ناحکومییەکە لەهەر ڕێکەوتێك بێت پێویستە خوێندن لە قوتابخانەکە بەردەوام بێت تاکۆتایی خولی دووەمی ئەو ساڵەی خوێندن بەڵام لەبری خاوەن قوتابخانە لێژنەیەکی سێ

سەرپەرشتیاری لە لیژنەی سەرپەرشتیاری تایبەت قوتابخانەکە بەڕێوەدەبەن و هەموو خەرجی ئەو قوتابخانەیە لە ئەستۆی خاوەن قوتابخانەکە دەبێت و سوود لە بڕی کەفالەی مسۆگەر و بڕی ئەو پشکانەی خوێندن کە ماون وەردەگیرێت بۆ بەڕێوەبردنی قوتابخانە .

3- هەر قوتابخانەیەك لەماوەی سالێك (سێ-3 سەرپێچی) لەسەر تۆمارکرا، بەپێی خالەکانی (1 ، 2) ی سەرەوە دادەخرێ.

4- هەر قوتابخانەیەك ژمارەی سەرپێچییەکانی لەماوەی پێنج سالی لە دوای یەك گەیشتە (6 سەرپێچی) بەپێی خالەکانی (1 ، 2) ی سەرەوە دادەخرێ.

ماددەی حەڤدەهەم :

هەرکاتێك قوتابخانەی ناحکومی داخرا بە فەرمانی وەزارەت، خاوەنەکەی بۆی نیە جارێکی دیکە داوای کردنەوەی قوتابخانەی ناحکومی بکاتەوە و ناوی ئەو قوتابخانەیەش دووبارە نابێتەوە.

ماددەی هەژدەهەم :

لەکاتی داخستنی قوتابخانەی ناحکومی هەموو بەلگەنامەکانی تایبەت بە قوتابخانەکە رادەستی بەڕێوەبەرایەتی پەروەردەی قەزا دەکرێت لە ڕێگای لیژنەی سەرپەرشتیاری تایبەت و دواتر ڕادەستی قوتابخانەیەکی حکومی دەکرێ کە لەلایەن (ب.پ. قەزا) دەستنیشان دەکرێ.

ماددەی نۆزدەهەم :

یەکەم: پێویستە تابلۆی ناوی باخچە، قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان تەنها ئەمانەی خوارەوە لەخۆبگرێت:

1- ناوی قوتابخانەکە هەروەك چۆن لە مۆلەتەکەدا هاتووە، بەبێ زیادکردن و کەمکردنەوەی هیچ ووشەیەك.

2- لۆگۆی حکومەتی هەرێم و لۆگۆی تایبەتی قوتابخانە ناحکومییەکە (ئەگەر هەبێت).

3- سالی دامەزراندنی قوتابخانەکە.

دووەم: قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان ئازادن لە نووسینی تابلۆکانیان بەزمانێك یان چەند زمانێکی بە مەرجێك زمانی کوردی زمانە سەرەکییەکە بێت.

بەشی سێیەم

سەرپەرشتیکردن

ماددەی بیستەم :

وەزارەتی پەروەردە سەرپەرشتی پەروەردەیی و کارگێڕی قوتابخانە ناحکومییەکان لەڕێگای سەرپەرشتیارانەوە دەکات ، هەروەها وەزارەت بۆی هەیە لیژنەی هونەری تایبەت دروست بکات بۆ سەردانی بیناى قوتابخانەی ناحکومی و وردبینی هەموو تۆمارەکان بکات، بەمەبەستی دڵنیابوون لە جێ بەجێکردنی یاسا و ڕێنماییەکان لەکاتی پێویستدا.

ماددەی بیست و یەکەم:

پێویستە لەسەر خاوەن و بەڕێوەبەر وستافی قوتابخانە ناحکومییەکان کارئاسانی بکەن بۆ سەرپەرشتیاران لەکاتی سەردانی کردنیان بە مەبەستی کاری سەرپەشتی کردن، لەگەڵ کارئاسانی کردن بۆ فەرمانبەرانی وەزارەت لەکاتی بەدواداچوونەکاندا بۆ دڵنیابوون لە جێ بەجێکردنی یاسا و ڕێنماییەکان.

ماددەی بیست و دووەم:

یەکەم: بەمەبەستی سەرپەرشتی کردن و بەدواداچوونی کاری قوتابخانە ناحکومییەکان ئەم لیژنە و پێکهاتە کارگێڕیانە پێکدێن: لیژنەی باڵای مۆڵەت ، لیژنەی بەدواداچوون.

دووەم: کارەکانی لیژنەی باڵای مۆڵەت بریتین لە:

1- **دانانی پلانی ساڵانەی مۆڵەتدان.**
2- **هەموارکردنەوەی یاسا و ڕێنماییەکان ئەگەر پێویست بوو.**
3- **وردبینی مامەڵەکانی پێدانی مۆڵەت.**
4- **هەر کارێکی دیکەی تایبەت بە مۆڵەتدان.**

سێیەم: کارەکانی لیژنەی بەدواداچوون بریتین لە:

1- **بەدواداچوون بۆ کێشە هەنووکەیی و بەپەلەکان.**
2- **بەدواداچوون بۆ ڕاپۆرتەکانی هەڵسەنگاندنی سەرپەرشتیاران و ئەو ڕاپۆرتانەی دی کە دەگەنە وەزارەت و پێویستیان بە بەدواداچوون هەیە.**
3- **هەر کارێکی تر ئەگەر پێویستی بە بەدواداچوون هەبێت.**

چوارەم: لەبەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگەکان لیژنە (یان یەکەی) سەرپەرشتیاری تایبەت بە قوتابخانە ناحکومییەکان پێکدێت. ئەم لیژنەیە (یەکەیە) پێویستە سەرپەرشتیارێکی لە هەمووپسپۆڕییەکان تێدا بێت بۆ (30) قوتابخانەی ناحکومی، وە ئەگەر ژمارەی قوتابخانەکان لەو ژمارەیە زیادی کرد ، ژمارەی سەرپەرشتیاران زیاد دەکات بە پێی قۆناغەکانی خوێندن.

کارەکانی ئەم لیژنەیە (یەکەیە) بریتی دەبێت لە:

1- **سەرپەرشتی کردنی کارگێڕی قوتابخانەکان (ساڵی سێ جار بەلای کەمەوە).**

2- سەرپەرشتی کردنی مامۆستایان بەپێی پسپۆڕیان جگە لەوانەی وانەکانی زمانی تایبەتی و وانە زانستییەکانی قوتابخانە بیانی و نێودەوڵەتییەکان دەڵێنەوە.
3- پێشنیاری پێکهێنانی لیژنەکانی لێکۆڵینەوە.
4- پشکنینی قوتابخانە ناحکومییەکان پێش وەرگرتنی مۆڵەت.

پێنجەم : پێکهاتە کارگێرییەکان:

1- بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان / لەدیوانی وەزارەت.
2- هۆبەی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان / لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەکان.

ماددەی بیست و سێیەم:

1- مامۆستایانی وانەکانی (کوردی، عەرەبی، ئینگلیزی، تورکمانی، سریانی، پەروەردەی ئاینی،کۆمەڵایەتی) و یاریدەدەری دانراو بەشێوەی کاتی لە قوتابخانە ناحکومییەکان و بیانی و نێودەوڵەتییەکان سەرپەرشتی دەکرێن لەلایەن سەرپەرشتیارانی لیژنەی پارێزگە.
2- وڵاتە بیانییەکان و دەزگا پەروەردەییە جیهانیەکان سەرپەرشتی بەڕێوەبەر و مامۆستایانی وانە تایبەتەکانی پرۆگرامی قوتابخانە بیانی و نێودەوڵەتییە ناحکومییەکان دەکەن.
3- لیژنەی (یەکەی) سەرپەرشتیکردنی پارێزگە ، ساڵانە باخچە وقوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان هەڵدەسەنگێنێت (لەهەموو ڕوویەك) بەپێی فۆرمی تایبەت و ئەنجامەکەی بەرزدەکاتەوە بۆ ب.گ.پ. پارێزگە و وەزارەت پێش 7/1 ی هەموو ساڵێك.
4- وڵاتە بیانیەکان یان دەزگا پەروەردەییە جیهانییەکان، ساڵانە قوتابخانە ناحکومییە بیانی و نێودەوڵەتییەکان هەڵدەسەنگێنن و بە ڕاپۆرتێك (بە زمانی کوردی و زمانی ئینگلیزی) وەزارەتی لێ ئاگادار دەکەنەوە پێش 8/1 ی هەموو ساڵێك {لەگەڵ ڕەچاوکردنی هەڵسەنگاندنی خاڵی (1) ی سەرەوە}.

ماددەی بیست و چوارەم:

خاوەنی قوتابخانەی ناحکومی ناتوانێت بە وەکالەت، یاخود کەسێکی دیکە ڕاسپێرێ بۆ سەرپەرشتی کردنی قوتابخانە ناحکومییەکە، تەنها دوای وەرگرتنی ڕەزامەندی وەزارەت نەبێت.

بەشی چوارەم

تەلاری باخچە و قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان و پاشکۆکانیان

ماددەی بیست و پێنجەم:

مەرجە پێویستیەکانی بینای قوتابخانە:

1- بینای قوتابخانەی ناحکومی سەربەخۆ بێت و بەشورا دەور درابێت.

2- بە پێی ستانداردەکان، ڕووبەری پێویست بۆ هەر قوتابییەك لە پۆلێکدا نابێت لە (1,5م^2) کەمتربێت.

3- فراوانی زەوی باڵەخانەکان لەم ڕووبەرانەی خوارەوە کەمترنەبێت:

أ. باخچەی منداڵان بە تەنیا لە (600 م^2).

ب. قۆناغی بنەڕەتی بەتەنیا لە (1000 م^2).

ج. قۆناغی ئامادەیی و پەیمانگە (بەتەنیا هەریەکێکیان) لە (1500 م^2).

د. باخچە و قۆناغی بنەڕەتی پێکەوە (1600 م^2).

ه. بنەڕەتی و ئامادەیی پێکەوە لە (2500 م^2).

و. کۆمەڵگە (هەرسێ قۆناغی باخچە و بنەڕەتی و ئامادەیی) پێکەوە (3100 م^2).

ز. بینای پەیمانگە نابێ هیچ قۆناغێکی تری خوێندنی لەگەڵ بێت جگە لە پەیمانگەی تر.

4- نەخشەی هەر قوتابخانە و پەیمانگەیەکی ناحکومی ئاڕاستەی ب.گ.بیناسازی دەکرێت پێش پیدانی مۆڵەت بۆ دڵنیابوون لە دروستی و گونجاوی لەگەڵ پێوەرەکان.

5- تەوالێتی قوتابیان ژمارەیان لە (4) تەوالێت کەمتر نەبێت بۆ (100) قوتابی، ئەگەر لەو ژمارەیە زیاتر بوو پێویستە بۆ هەر(25) قوتابیەك تەوالێتێك هەبێت، بۆ باخچەی منداڵان بۆ هەر (20 منداڵێك) یەك تەوالێت.ئەگەر ڕەگەزی قوتابخانە تێکەڵاو بوو، دەبێت تەوالێتەکانی کوڕان وکچان بەجیابن.

6- تەوالێتی تایبەت بەدەستەی مامۆستایان وفەرمانبەرانی هەبێت.

7- تەوالێتەکان بەکاشی فەرفوری ڕوو پۆشکرابن.

8- قوتابخانە و پەیمانگەی ناحکومی گۆڕەپانی کونکرێتکراوی هەبێت بۆ بەرزکردنەوەی ئاڵای کوردستان، بە ڕووبەری (100 م^2)، جگە لە پەیمانگەی وەرزشی دەبێت ڕووبەرەکەی بە پێی ڕێنمایی تایبەت بێت.

9- دەبێ ئاوی گەرم لەوەرزی زستاندا هەبێت.

10- دەبێ‌کافتریای هەبێت و ڕووبەرەکەی لە (100 م^2) کەمتر نەبێت بۆ قوتابخانە و پەیمانگە، بۆ باخچەی منداڵان ڕووبەری لە(50 م^2) کەمتر نەبێت.

11- کەلوپەلەکان دەبێت گونجاوبن بەگوێرەی تەمەنی قوتابییەکان.

12- لەباخچەی منداڵان گۆڕەپانی یاری کردنی سەرداخراو بە ڕووبەری (1م^2) بۆهەر منداڵێك.

13- ڕووبەری باخچە لە (150 م^2) بچووکترنەبێت بۆ هەموو قۆناغەکان.

14- بوونی ئاوی خواردنەوەی پاکژکراو(معقم) بە ئامێری تایبەت.

15- ڕووبەری تاقیگە زانستیەکان نابێ لە (50 م^2) کەمتر بێت ودەبێت هەمووپێداویستی و کەلوپەل و ئامێری تێدابێت بە پێی سیستەمی خوێندن بەم شێوەیە :

أ. بۆ قۆناغی بنەڕەتی دوو تاقیگە (کۆمپیوتەر، زانستەکان).

ب. بۆ قۆناغی ئامادەیی چوار تاقیگە (کۆمپیوتەر، فیزیا، کیمیا ، زیندەزانی)

ج. بۆ پەیمانگەی کۆمپیوتەر، یەك تاقیگەی کۆمپیوتەر بۆ(3-سێ) هۆبەی خوێندن.

د. بۆ پەیمانگەکانی {کارگێڕی و ژمێریاری ، وەرزشی ، هونەرەجوانەکان ، گازوپەترۆڵ} یەك تاقیگەی کۆمپیوتەر بۆ (8- هەشت) هۆبەی خوێندن.

ه. بۆ پەیمانگەی نەوت، تاقیگەی تایبەت بە پرۆگرامەکانی نەوت هەبێت.

و. لەهەموو تاقیگەیەك، پێویستە یاریدەدەری تاقیگە (مساعد مختبر) هەبێت بەمەرجێك بڕوانامەکەی لە (دبلۆم) کەمتر نەبێت و بەفەرمانبەر هەژمار دەکرێت.

16- بوونی هۆڵی بۆنەکان، نابێت ڕووبەرەکەی لە (200 م^2) بچووکتربێت، (بۆ باخچەی منداڵان نابێ ڕووبەرەکەی لە 100 م^2 بچوکتربێت).

17- هۆڵەکانی خوێندن لە باخچەی منداڵان پێویستە لە نهۆمی زەوی بن.

18- بوونی ژوورەکانی کارگێڕی وخزمەتگوزاری وەك {بەڕێوەبەر، یاریدەدەران، مامۆستایان، ڕابەرانی پەروەردەیی، فریاگوزاری تەندروستی} .

19- بۆ پەیمانگەی هونەرە جوانەکان، پێویستە هۆڵی کۆژەن و ژوورە تاکژەنەکان و هۆڵی شانۆ و ژورە تایبەتەکانی ماکیاژ و وێنەکێشان هەبن بە پێی ڕێنماییە هونەرییەکان.

20- بوونی کتێبخانە بەمەرجێ ژمارەی سەرچاوەکان لە (500 سەرچاوە) کەمتر نەبێت و ڕێژەی سەرچاوە کوردییەکان لە 10٪ کۆی گشتی سەرچاوەکان کەمتر نەبێت. نابێت ڕووبەری کتێبخانە لە (50م^2) کەمتربێت.

21- ڕەچاوی هاتووچۆی کەسانی خاوەن پێداویستی تایبەت بکرێت.

22- هەموو کەلوپەل و هۆیەکانی ساردکەرەوە و گەرمکەرە وە سەردەمیانەبن.

23- ئامێری داتاشۆ چەسپاو بێت لە هۆبەکانی خوێندن و تاقیگەکان.

24- دینەمۆی کارەبا (مولدە)ی تایبەتی خۆی هەبێت بەمەرجێك توانای پێدانی زیاتر لە(25 ئەمپێر)ی هەبێت (بۆ باخچەی منداڵان توانای پێدانی لە 10 ئەمپێرکەمترنەبێت).

25- پێویستە تۆڕی ئینتەرنێت هەبێت، بەمەرجێ توانایان لەم بڕانەی خوارەوە کەمتر نەبێت:

أ. باخچەی منداڵان : (1) مێگابایت.

ب. **قۆناغی بنەڕەتی: (2) مێگابایت.**

ج. **قۆناغی ئامادەیی و پەیمانگە: (3) مێگابایت.**

26- **هەموو قوتابخانەیەکی ناحکومی پێویستە خاوەن ماڵپەری ئەلکترۆنی خۆی بێت.**

ماددەی بیست و شەشەم:

1- **ئەو قوتابخانە ناحکومییانەی پێش ساڵی خوێندنی 2017/2016 مۆڵەتیان وەرگرتوە، پێویستە بۆ ساڵی پێنجەمی تەمەنیان ببنە خاوەن تەلاری تایبەتی خۆیان بەنەخشەی بینای پەروەردەیی و بۆ پەیمانگە ناحکومییەکانیش لە ساڵی سێیەمی تەمەنیان. هەروەها دەبێت بەپێی ئەم ڕێنماییانە دروست بکرێن.**

2- **ئەو قوتابخانە ناحکومییانەی پێش ساڵی خوێندنی 2017/2016 مۆڵەتیان وەرگرتوە، پێویستە خاوەندارێتی قوتابخانەکانیشیان بگۆڕن بۆ کەسانی نافەرمانبەر(کوڕ، کچ، هاوسەر، خوشك، برا، باوك، دایك).**

3- **لەکاتی جێبەجێ نەکردنی هەریەکێك لە مەرجەکانی سەرەوە بەپێچەوانەوە توانای وەرگرتنی قوتابی تازەیان نابێت.**

ماددەی بیست و حەوتەم:

کارگێڕی قوتابخانە ناحکومییەکان بۆیان هەیە سوود لە بینای قوتابخانەی خۆیان وەربگرن لەدوای تەواوبوونی دەوام، لەکاتی پشووەکان بۆ کاری پەروەردەیی و فێرکردن، بەمەرجێك ڕەزامەندی بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگە وەربگرن.

بەشی پێنجەم

دەستەی کارگێڕی و فێرکاری و فەرمانبەران

ماددەی بیست و هەشتەم:

لەسەرخاوەن باخچە و قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان پێویستە دەستەی کارگێڕی و مامۆستایان بەم شێوەی خوارەوە دابمەزرێنن:

یەکەم: بەڕێوەبەر:

1- **بڕوانامەکەی لەبەکالۆریۆس کەمترنەبێت.**

2- **پسپۆڕیەکەی لەسنووری پسپۆڕی مامۆستایان بێت.**

3- **ماوەی خزمەتی لە بواری پەروەردە لە (5 ساڵ) کەمتر نەبێت لە کەرتی تایبەت یان گشتی (بۆ باخچەکان لە(3ساڵ) کەمتر نەبێت).**

4- شیاوبێت لە ڕووی پەروەردەییەوە.
5- لە کاتی دانان و لادانی پێویستە (ب.پ.قەزا) ی لێ ئاگاداربکرێتەوە.
6- خاوەن قوتابخانەی ناحکومی بۆی هەیە ببێتە بەڕێوەبەری قوتابخانەکەی بەپێی مەرجەکانی بوون بە بەڕێوەبەر.

دووەم: یاریدەدەری بەڕێوەبەر:

1- بەلایەنی کەم هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بێت بۆ باخچەی منداڵان و قۆناغی بنەڕەتی (بازنەی یەکەم و دووەم)، وە هەڵگری بڕوانامەی بەکالۆریۆس بێت بۆ قۆناغەکانی دیکە.
2- شیاو بێت لە ڕووی پەروەردەییەوە بۆ کاری مامۆستایی.
3- لانی کەم دوو ساڵ خزمەتی هەبێت لە بواری پەروەردە وکارگێڕی لەکەرتی تایبەت یان گشتی.
4- ژمارەی یاریدەدەری بەڕێوەبەر لە قوتابخانە لۆکاڵییەکان بە گوێرەی سیستەمی وەزارەت دەبێت، لە قوتابخانە بیانی و نێو دەوڵەتییەکان بە گوێرەی سیستەمی تایبەت بە خۆیان دەبێت.
5- بوونی یاریدەدەری کارگێڕی بەپێی پێویستە.
6- ئەگەر ڕەگەزی قوتابخانە تێکەڵاو(کوڕان وکچان) بوو، پێویستە ڕەگەزی بەڕێوەبەر و یاریدەدەر جیاوازبن لەیەکتری.

سێیەم: مامۆستا:

1- لانی کەم هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بێت بۆ باخچەی منداڵان و قۆناغی بنەڕەتی (بازنەی یەکەم و دووەم).
2- لانی کەم هەڵگری بڕوانامەی بەکالۆریۆس بێت بۆ قۆناغی بنەڕەتی (بازنەی سێیەم) و قۆناغی ئامادەیی و پەیمانگە.
3- شیاوبێت لە ڕووی پەروەردەییەوە بۆ کاری مامۆستایەتی.
4- پسپۆڕبێت لەو وانەیەی دەیڵێتەوە.
5- باشترە مامۆستایانی وانەی کۆمپیوتەر خاوەن بڕوانامەی (ICDL) بن.
6- باشترە مامۆستایانی وانەی زمانی ئینگلیزی خاوەنی یەکێك لە بڕوانامە جیهانییەکانی بواری زمانی ئینگلیزی وەك (IELTS ، TOEFL...هتد...) بن.

چوارەم: دەکرێ مامۆستای حکومی بە شێوازی خواستن (اعارە) بگوازرێتەوە بۆ قوتابخانەی ناحکومی وەك بەڕێوەبەر یان یاریدەدەر یان مامۆستا ، بەمەرجێك ماوەی خواستنەکەی لە (5 ساڵ) زیاترنەبێت {بەپێی یاسای ژمارە (11)ی ڕاژەی مەدەنی عێراقی ساڵی (1960)}.

ماددەی بیست و نۆیەم:

1- نابێت ڕێژەی مامۆستایانی میلاك لەو قوتابخانانە لە 80٪ کەمتربێت.

2- نابێت بەشە وانەی مامۆستایان لەو قوتابخانانە، لە بەشە وانەی مامۆستایانی قوتابخانە حکومییەکان زیاتربێت.

ماددەی سییەم:

یەکەم:ڕێگە بە مامۆستایانی قوتابخانە و پەیمانگە حکومییەکان دەدرێت بۆ وتنەوەی وانە لە قوتابخانە ناحکومییەکان بەگوێرەی ماددەی (شەشەم و حەوتەم) لەیاسای ڕێککاری فەرمانبەرانی دەوڵەت و کەرتی گشتی ژمارە (14)ی ساڵی (1991)ی هەمووارکراو، بەمەرجێك دوای دەوامی فەرمی خۆی بێت و کاریگەری لەسەر ئاست و تواناکەی نەبێت و ڕێژەیان لە کۆی گشتی مامۆستایان لە ناو قوتابخانە ناحکومییەکە لە 20٪ زیاتر نەبێت.

دووەم: فەرمانبەرانی وەزارەتی پەروەردە و وەزارەتەکانی تر بۆیان هەیە دەوام بکەن لە قوتابخانە ناحکومییەکان بەگوێرەی ماددەی (شەشەم و حەوتەم) لەیاسای ڕێککاری فەرمانبەرانی دەوڵەت و کەرتی گشتی ژمارە (14)ی ساڵی (1991)ی هەمووارکراو، بەمەرجێك دوای دەوامی فەرمی خۆیان بێت و کاریگەری لەسەر ئاست و توانایان نەبێت.

سێیەم: سەرپەرشتیارانی پەروەردەیی و پسپۆڕی بۆیان نیە وەك دەستەی کارگێڕی یان فەرمانبەر یان بەشێوەی وانەبێژ کار بکەن لە قوتابخانە ناحکومییەکان.

چوارەم: فەرمانبەرانی بەڕێوەبەرایەتی و هۆبەکانی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان بۆیان نیە وەك بەڕێوەبەر و یاریدەدەر کار بکەن لە قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان.

پێنجەم: ڕێگە بە بەڕێوەبەر و یاریدەدەری باخچە و قوتابخانە و پەیمانگە حکومییەکان دەدرێت بۆ وتنەوەی وانە لە قوتابخانە ناحکومییەکان بەگوێرەی ماددەی (شەشەم و حەوتەم) لەیاسای ڕێککاری فەرمانبەرانی دەوڵەت و کەرتی گشتی ژمارە (14)ی ساڵی (1991)ی هەمووارکراو، بەمەرجێك دوای دەوامی فەرمی خۆی بێت و کاریگەری لەسەر ئاست و توانای نەبێت.

شەشەم: ڕێگە نادرێت بە بەڕێوەبەر لە باخچە و قوتابخانە و پەیمانگە حکومییەکان وەك بەڕێوەبەر یان یاریدەدەر کاربکەن لە قوتابخانە ناحکومییەکان.

ماددەی سی و یەکەم:

لەسەر خاوەن قوتابخانە ناحکومییەکان پێویستە:

1- وێنەیەکی ڕەسەنی پەسندکراوی بڕوانامەی دەستەی مامۆستایان و فەرمانبەران (میلاك) لەگەڵ ژیاننامەیان پێشکەش بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگە بکات بەر لەدەست بەکاربوونیان.

2- پشتگیری مامۆستا و فەرمانبەرانی نامیلاك پێشکەش بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگە بکات بەر لەدەست بەکاربوونیان.

ماددەی سی و دووەم:

لەسەر خاوەن قوتابخانە ناحکومییەکان پێویستە وێنەیەکی ڕەسەنی پەسندکراوی یاسایی گرێ بەستی دەستەی مامۆستایان و فەرمانبەران پێشکەش بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگە بکات پێش دەستپێکردنی ساڵی خوێندن لەگەڵ ئەو گۆڕانکاریانەی کەوا لە میلاك روودەدەن.

ماددەی سی و سێیەم:

1- **پێویستە قوتابخانە ناحکومییەکان خولی ڕاهێنان بکەنەوە بۆ مامۆستایانی میلاك لەسەر خەرجی خۆیان بە سوود وەرگرتن لە سەنتەرەکانی ڕاهێنانی ئەهلی مۆڵەتدراو.**

2- **پێویستە قوتابخانە ناحکومییەکان خولی ساڵانەی ڕاهێنان بکەنەوە بۆ مامۆستا وانەبێژەکانیان.**

3- **پێویستە مامۆستا تاکو بڕوانامەی بەشداریکردنی خولی شیاندنی نەبێت، دەست بەکار نەبێت. ئەم خولانە دەرچووانی (کۆلێژەکانی پەروەردە و بنیات، پەیمانگەکانی سەر بە وەزارەت) ناگرێتەوە.**

ماددەی سی و چوارەم:

مۆڵەتی ئاسایی مامۆستایان و فەرمانبەرانی قوتابخانە ناحکومییەکان بەلای کەم نابێ کەمتربێت لە مۆڵەتی ئاسایی مامۆستایان و فەرمانبەرانی قوتابخانە و پەیمانگە حکومییەکان، دەبێت لە گرێ بەستی نێوان قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان لەگەڵ مامۆستا ئاماژەی پێ کرابێت.

ماددەی سی و پێنجەم:

بەڕێوەبەری قوتابخانە ناحکومییەکان بەرپرسن لە هەموو کارە پەروەردەیی و هونەری وکارگێڕی و داراییەکان و جێ بەجێ کردنی یاسا و ڕێنماییەکانی قوتابخانەکان.

ماددەی سی و شەشەم:

دەبێ خاوەن قوتابخانە ناحکومییەکان ئەم کەسانەی لەخوارەوە دیاری کراون دابمەزرێنن بەپێی پێویستی قۆناغەکان:

1- **<u>کارمەندی تەندروستی</u>: بەمەبەستی فریاگوزاری تەندروستی سەرەتایی ، بڕوانامە و پسپۆریەکەی لە بواری تەندروستیدا بێت.**

2- **بۆ ئەوقوتابخانانەی ژمارەی قوتابییانی لە (300 قوتابی) زیاترە، دەبێ گرێ بەست لەگەڵ پزیشکێك بکرێت بۆ سەردانی قوتابخانەکە هەفتەی جارێك.**

3- **<u>ڕاستگری کتێبخانە</u>.**

4- **<u>ڕابەری پەروەردەیی یان توێژەری کۆمەلایەتی</u>: پێویستە خزمەتگوزاری ڕابەری پەروەردەیی و توێژەری کۆمەلایەتی لە قوتابخانە ناحکومییەکان هەبێت بە تێکرای یەك ڕابەر بۆ (150) قوتابی ، ئەگەر هاتوو ڕەگەزی قوتابخانە تێکەلاو بوو، پێویستە بۆ هەردوو ڕەگەز ڕابەری پەروەردەیی یان توێژەری کۆمەلایەتی تایبەتی هەبێت.**

5- **چاودێر:** بۆهەر (20) بیست منداڵ یەك چاودێر.

6- **ڕێکخەر:** کەسێك دابمەزرێت وەکو ڕێکخەر لەگەڵ بەڕێوەبەرایەتی پەروەردەی پارێزگە و لایەنە پەیوەندیدارەکانی دیکە و وەزارەتی پەروەردە، بەمەرجێك ئەو کەسە دانیشتووی هەرێمی کوردستان بێت و هەڵگری بڕوانامەی ئامادەیی بێت بەلایەنی کەمەوە و زمانی کوردی بەباشی بزانێت.

7- **کارگوزار:** یەك کارگوزار بۆ (چوار پۆل)، یاخود مۆرکردنی گرێ بەست لەگەڵ کۆمپانیاکانی پاککردنەوە.

8- نووسەر(= تۆمارنووس) و ژمێریار وکارمەندانی تر بە پێی پێویست.

ماددەی سی و حەوتەم:

ماموستا کوردستانیەکان (کە هاوڵاتی عێراقین و ڕێنمایی دامەزراندن دەیانگرێتەوە) دەتوانن داوای دامەزراندن بکەن بەشێوەی خواستن بە پێی یاسای ژمارە (14) و ڕێنماییەکانی وەزارەت.

ماددەی سی و هەشتەم:

قوتابخانە ناحکومییەکان پێویستە بڕی دەستەبەری کۆمەڵایەتی (الضمان الاجتماعي) هەموو ئەو کارمەندانە دەستەبەر بکەن بە مەبەستی هەژمارکردنی خزمەتەکانیان (دانی بڕی دەستەبەری کۆمەڵایەتی ئەوکارمەندانە ناگرێتەوە کەمووچە خۆری میرین).

بەشی شەشەم

پڕۆگرامەکانی خوێندن و تاقیکردنەوەکان و وەرگرتن و گواستنەوەی قوتابیان

ماددەی سی و نۆیەم:

قوتابخانە ناحکومییەکان بۆیان هەیە هەر پرۆگرام و پەرتووکێکی خوێندن بخوێنن وەك وانەیەکی زێدەکی سەرباری پرۆگرامە سەرەکییەکانیان، بەمەرجێك ڕەزامەندی پێشوەختەی وەزارەت وەربگرێت (لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پرۆگرام و هۆیەکانی فێرکردن و چاپەمەنییەکان) و نمرەکانیان هەژمار ناکرێت بۆسەر تێکڕای نمرەی قوتابیان و کار لەئەنجامی دەرچوونی قوتابیان ناکات.

ماددەی چلەم:

قوتابخانە ناحکومییەکان سەرپشکن بە خوێندنی بەشە وانەی زیاتر لە هەر بابەتێك لەو بەشە وانەی لەلایەن وەزارەت بۆیان دیاری کراوە، بەشێوەی بەردەوام لە هەفتەیەکدا، یاخود بەشێوەی پچڕپچڕ، بەمەرجێك کاریگەری نەبێت لەسەر کەمکردنەوەی بەشە وانەکانی دیکە.

ماددەی چل و یەکەم:

یەکەم: وانەکانی (زمانی کوردی، زمانی عەرەبی، زمانی ئینگلیزی، پەروەردەی ئاین ،کۆمەڵایەتی) بەهەمان پرۆگرامی وەزارەت دەبێ بخوێندرێت لە قوتابخانە بیانییەکان. خوێندنی ئەو بابەتانە بە پێی ڕێنماییەکان دەبێت کە تایبە تمەندی و جۆر و سیستەمی ئەو قوتابخانانە لەبەرچاو دەگرێت.

دووەم: قوتابخانە نێودەوڵەتییە ناحکومییەکان دەتوانن پرۆگرامی وانەکانی (زمانی کوردی، زمانی عەرەبی، زمانی ئینگلیزی) تایبەت بە خۆیان ئامادە بکەن و بخوێنن دوای وەرگرتنی ڕەزامەندی بەڕێوەبەرایەتی گشتی پرۆگرام و هۆیەکانی فێرکردن و چاپەمەنییەکان. خوێندنی ئەو بابەتانە بە پێی ڕێنماییەکان دەبێت کە تایبە تمەندی و جۆر و سیستەمی ئەو قوتابخانانە لەبەرچاو دەگرێت.

سێیەم:وانەکانی (پەروەردەی ئاین ،کۆمەڵایەتی) بە پرۆگرامی وەزارەتی پەروەردە بەهەمان زمانی سەرەکی قوتابخانە دەبێت.

ماددەی چل و دووەم:

یەکەم: ساڵنامەی قوتابخانە ناحکومییە لۆکاڵەکان نابێ کەمتر بێت لە ساڵنامەی وەزارەتی پەروەردە و تاقیکردنەوەکانیشیان هاوکات بێت لەگەڵ تاقیکردنەوە گشتییەکان.

دووەم: قوتابخانە ناحکومییە بیانی و نێودەوڵەتییەکان ساڵنامەی خوێندنی تایبەت بەخۆیان دەبێت کە پەسەندکراوە لەلایەن دەزگا نێودەوڵەتییەکە و وەزارەتی پەروەردە پێش وەرگرتنی مۆڵەت.

سێیەم: پێویستە پێش (7/1) ساڵنامەی خوێندن پەسەند بکرێت بۆ هەردوو خاڵی سەرەوە.

ماددەی چل و سێیەم:

لەدوای تێپەڕبوونی دوو هەفتە لە کۆتایی هاتنی ساڵی خوێندن، پێویستە لەسەر قوتابخانە ناحکومییەکان (لۆکاڵ و بیانی و نێودەوڵەتی) ئە نجامی کۆتایی قوتابیان، بەسێ دانە بدەن بە بەڕێوەبەرایەتی پەروەردەی قەزا { پەیمانگاکانیش دەینێرن بۆ ب.گ. هەڵسەنگاندن و ئەزموونەکان} بەشێوەی (بۆردی تاقی کردنەوە) پاش پەسەندکردنی لەلایەن لیژنەی سەرپەرشتیاری خوێندنی ناحکومی پارێزگە.

ماددەی چل و چوارەم:

لەکاتی دەستەبەرنەکردنی کرێی خوێندن، پێویستە ڕێگەی یاسایی بگیرێتە بەر بۆ وەرگرتنی ئەو برە پارانە و نابێ قوتابی بێ بەش بکرێ لە مافەکانی {دەوامکردن ، بەشداریکردن لە تاقی کردنەوەکان،... هتد...} بەرامبەر ئەم سەرپێچی یە.

ماددەی چل و پێنجەم:

1- **<u>قوتابخانە ناحکومییەخۆماڵییەکان:</u>**

أ. **بڕوانامەکانیان هەمان بڕوانامەی قوتابخانە و پەیمانگە حکومییەکانە لە هەموو قۆناغەکان.**

ب. سیستەمی تاقی کردنەوەکانیان هەروەك سیستەمی تاقی کردنەوەی قوتابخانە و پەیمانگە حکومی یەکان دەبێت .

ج. هەمان پسووڵەی بڕوانامە فەرمییەکانی وەزارەت بەکاردەهێنن لەکاتی گواستنەوە و بەدەستهێنانی بڕوانامە بەزمانی کوردی.

د. دەرچوانی پۆلی (12) هاوتا لەگەڵ قوتابیانی قوتابخانە حکومییەکان کێبڕکێ دەکەن بۆ وەرگرتن لە پەیمانگە و زانکۆحکومی و ئەهلییەکانی هەرێم.

2- **قوتابخانە ناحکومییە بیانییەکان:**

أ. بڕوانامەکانیان هەمان بڕوانامەی ئەو وڵاتانە دەبێت کە پەیڕەوی دەکەن.

ب. سیستەمی تاقی کردنەوەکانیان هەمان سیستەمی ئەو وڵاتە دەبێت کە پەیڕەوی دەکەن.

ج. فۆڕمی بڕوانامەی گواستنەوە و بەدەستهێنانی فەرمی وەزارەت بەکارناهێنن بەڵکو بڕوانامەی وڵاتەکەی خۆیان بەکاردەهێنن.

د. لەکاتی گواستنەوەیان بۆ قوتابخانەیەکی دیکەی کوردستان کە جیاوازە لە پڕۆگرام و سیستەم، پێویستە بڕوانامەکەیان هاوتا بکرێت لە وەزارەت (لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی گشتی هەڵسەنگاندن و ئەزموونەکان) بۆدیاری کردنی نمرە و ئەو پۆلانەی لێی وەردەگیرێن. پێویستە پێش دەستپێکردنی تاقیکردنەوەکانی (وەرزی یەکەم) هێنانی بڕوانامەکە و بەرابەرکردنی کۆتایی هاتبێت.

3- **قوتابخانە ناحکومییە نێودەوڵەتییەکان:**

أ. بڕوانامەکانیان هەمان ئەو بڕوانامەیە دەبێت کە دەزگا نێودەوڵەتییەکە باوەڕی پێکردوە.

ب. بەشداری تاقی کردنەوە جیهانییەکان دەکەن وەك { A Level , AS Level, SAT1, SAT2 , IB ، IB-HL,SL ، GCE-AL,SL، IGCSE ، GCSE،AP، O-Level و هاوشێوەکانی}.

ج. فۆڕمی بڕوانامەی تایبەت بە دەزگا نێودەوڵەتییەکە بەکاردەهێنن، بە لۆگۆی فەرمی ئەو دەزگایانە.

د. لەکاتی گواستنەوەیان بۆ قوتابخانەیەکی دیکەی هەرێم کە جیاوازە لە پڕۆگرام و سیستەم، پێویستە بڕوانامەکە لە وەزارەت هاوتا بکرێت (لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی گشتی هەڵسەنگاندن و ئەزموونەکان) بۆ دیاری کردنی نمرە و ئەو پۆلانەی لێی وەردەگیرێن. پێویستە پێش دەستپێکردنی تاقیکردنەوەکانی (وەرزی یەکەم) هێنانی بڕوانامەکە و بەرابەرکردنی کۆتایی هاتبێت.

4- **قوتابی گەڕاوە یان بیانی کە هاتۆتە هەرێم، ئەم ئاسانکاریانەی خوارەوەیان بۆ دەکرێ :**

أ. کەمترین نمرەی دەرچوونیان بەرێژەی 20٪ دەبێت لە وانەکانی (کوردی ، عەرەبی) لە ساڵی یەکەم. بۆ ساڵی دووەمی گەڕانەوەیان بۆ هەرێم، دەبێت بە 30٪ و بۆساڵی سێیەم و چوارەم دەبێت بە 40 ٪. لە ساڵی

پێنجەمدا، وەك هەرقوتابیەکی هەرێم مامەڵەی لەگەڵ دەکرێ لەو دوو وانەیەدا. لەماوەی چوار ساڵی یەکەم لە گەڕانەوەیان، ئەگەر گەیشتنە پۆلی (12)، دەبەخشرێن لە تاقی کردنەوەی هەردوو زمانی (کوردی ، عەرەبی) و بۆ ساڵی پێنجەم و شەشەم پێویستە لە تاقی کردنەوەی گشتی ئەو دوو وانەیەدا کەمترین نمرەی دەرچوون بە ڕێژەی (50٪) بەدەست بهێنن ، بەڵام بۆ کێبڕکێی چوونە زانکۆ و پەیمانگاکان هەژمار ناکرێت.

ب. ئەگەر قوتابییەکە لە خوێندنی عەرەبی هاتبوو یان زمانی عەرەبی لەسێ زمانە سەرەکیەکە بوو لەو قوتابخانەیە،

خاڵی (أ) ی سەرەوە تەنها وانەی کوردی دەگرێتەوە.

ج. قوتابخانە ناحکومییەکان بەرپرسن لەبەهێزکردنی ئەو قوتابیانە لەو وانانەی تیایدا لاوازن.

د. دەکرێ وەڵامدانەوەی پرسیارەکانی تاقی کردنەوەکانی ڕۆژانە و مانگانە و کۆتایی ناو قوتابخانە لەوانەکانی (پەروەردەی ئاین،کۆمەلایەتی) بەو زمانە بێت کە قوتابیەکە دەیزانێت.

هـ. قوتابی گەڕاوە، بەو قوتابیە دەڵێن کە زیاتر لەسێ ساڵ بێت هەرێمی بەجێ هێشتبێت و لەو وڵاتەش پۆلێکی خوێندنی بڕی بێت. قوتابی بیانیش بەو قوتابیە دەڵێن کە لەدەرەوەی هەرێم لەدایکبووبێت و بیەوێ لە کوردستان درێژە بە خوێندنی بدات.

و. تەنها ئەو قوتابیانە بۆیان هەیە لەخوێندنی عەرەبی بخوێنن کە لەوڵاتێکی عەرەبی یان لە قوتابخانەیەکی زمانی عەرەبی هاتبن یاخود دایك یان باوکیان بە (ڕەگەز عەرەب) بن.

ز. ئەو قوتابیانەی بە زمانی کوردی نادوێن پرۆگرامی زمانی کوردی تایبەت دەخوێنن بۆ ماوەی دوو ساڵ بەهەمان شێوە بۆ زمانی عەرەبی بەڕەچاوکردنی:

1- نمرەی دەرچوون بە ڕێژەی 50٪ بێت.

2- بۆ قوتابی گەڕاوە و بیانی، لەبری دووساڵی گەڕانەوە هەژمار دەکرێت کە ڕێژەکەی (20٪ و 30٪)یە بۆ دووساڵی دواتریش ڕێژەی 40٪ وەك خۆی دەمێنێتەوە.

ماددەی چل و شەشەم:

قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان بۆیان نیە قوتابی بەبێ دەوامکردنی بەردەوام (واتە بەشێوەی الإنتساب) وەربگرن.

ماددەی چل وحەوتەم:

وەزارەتی پەروەردە (ب.گ. هەڵسەنگاندن و ئەزموونەکان) تاکە لایەنی پەیوەندارە بە پێدانی بڕوانامەی فەرمی.

ماددەی چل و هەشتەم:

سەبارەت بە وەرگرتنی قوتابیان:

1- **قوتابخانە ناحکومییە لۆکاڵەکان**، بەدەرن لەمەرج و پێوەرەکانی وەرگرتن کە وەزارەت پەیڕەوی دەکات لەقوتابخانە حکومییەکان وەك (ساڵانی کەوتن ، تەمەن: لەکەمترین تەمەنی قوتابخانە ناحکومییەکان کەمتر نەبێت (بەتایبەتی پۆلی یەکەمی بنەڕەتی نابێت لەشەش ساڵ کەمتربێت بۆ وەرگرتنیان)، قوتابی دەرەکی ، قوتابی خوێندنی ئێواران).

2- **قوتابخانە ناحکومییە بیانی و نێودەوڵەتییەکان**، پەیڕەوی سیستەمی وەرگرتنی تایبەتی خۆیان دەکەن کە پێشتر پەسەندکراوە لە وەزارەت پێش وەرگرتنی مۆڵەت.

ماددەی چل و نۆیەم:

قوتابخانە ناحکومییەکان (جگە لە بیانی و نێودەوڵەتیەکان) پێویستە ساڵانە پێش مانگی تشرینی یەکەم لیستێك بە ناو و تەمەنی قوتابیانی قوتابخانەکە بنێرن بۆ (بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگە) بۆ پەسندکردنی. دوایی پەسەندکردنی ئەو لیستە نابێ هیچ قوتابییەکی تر وەربگرن (جگە لە حاڵەتی پێویست نەبێت).

ماددەی پەنجایەم:

بەڵگەنامەکانی پێویست بۆ وەرگرتنی قوتابی لە قوتابخانە ناحکومییەکان، هەمان ئەو بەڵگەنامانەن کە داواکراون لەقوتابخانە حکومییەکان بەڕەچاوکردنی ئەم خاڵانەی خوارەوە بۆ ئەو قوتابیانەی لە دەرەوەی هەرێم دێن (یان ناسنامەیان سەر بە هەرێم نیە):

1- بڕوانامەی دەرەوەی هەرێم بەرابەرکراو لە وەزارەت (لەلایەن ب.گ.هەڵسەنگاندن و ئەزموونەکان).

2- کۆپی پاسپۆرت.

3- بەڵگەنامەی نشینگە (اقامە) .

4- بەڵگەنامەی پشکنینی تەندروستی.

ماددەی پەنجا و یەکەم:

زۆرترین ڕێژەی نەهاتنی ڕێگەپێدراو بۆ قوتابیان لە قوتابخانە ناحکومییە لۆکاڵەکان هەمان ڕێژەی نەهاتنی قوتابیانە لە قوتابخانە و پەیمانگە حکومییەکان، بەڵام لە قوتابخانە ناحکومییە بیانی و نێودەوڵەتییەکان بە پێی سیستەمی تایبەتی خۆیان دەبێت کە پێش وەرگرتنی مۆڵەت لە وەزارەت پەسەندکراوە.

ماددەی پەنجا و دووەم:

یەکەم:گواستنەوەی قوتابیان لەقوتابخانەی حکومی بۆ قوتابخانەی ناحکومی و پەیمانگەی حکومی بۆ پەیمانگەی ناحکومی بە پێی هەمان جۆر و بەش ئاساییە.

دووەم: گواستنەوەی قوتابیان لە قوتابخانە ناحکومییەکانەوە بۆ قوتابخانە حکومییەکان و پەیمانگەی ناحکومییەکان بۆ پەیمانگەی حکومییەکان بەپێی هەمان جۆر و بەش، بەپێی ڕێنماییەکان و ڕەچاوکردنی مەرجەکان و تەمەن دەبێت.

سێیەم: گواستنەوەی قوتابیان لەنێوان قوتابخانە بۆ قوتابخانەی ناحکومی و پەیمانگە بۆ پەیمانگەی ناحکومی، بەپێی ڕێنماییەکان و ڕەچاوکردنی مەرجەکان و تەمەن دەبێت.

ماددەی پەنجا وسێیەم:

جیاوازی تەمەن لەنێوان گەورەترین و بچووکترین قوتابی لە پۆلێکدا نابێ لە (5 ساڵ) زیاتربێت.

بەشی حەوتەم

سیستەمی کارگێڕی و دارایی

ماددەی پەنجا و چوارەم:

خاوەنی قوتابخانە واژوو لەسەر گرێبەستی دامەزراندن و دەست لەکارکێشانەوە و کۆتایی هێنان بەکاری بەڕێوەبەر و ژمێریاری قوتابخانە ومامۆستا و فەرمانبەران دەکات، بەپێی یاسای ژمارە (14)ی ساڵی (2012).

ماددەی پەنجا و پێنجەم:

قوتابخانە ناحکومییەکان ناتوانن ڕاستەوخۆ نووسراو ئاڕاستەی وەزارەت بکەن، بەڵکو نووسراوەکانیان دەبێت لە ڕێگەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگاوە بێت و دواتر بەرزبکرێتەوە بۆ وەزارەت.

ماددەی پەنجا و شەشەم:

1- لەسەر قوتابخانە ناحکومییەکان پێویستە گشت ئەو تۆمارانەیان هەبێت کەوا لە قوتابخانە و پەیمانگە حکومییەکاندا هەن.
2- لە قوتابخانە ناحکومییە خۆماڵییەکان، پێویستە هەموو ئەو لیژنانە پێك بهێنرێن کە لە سیستەمی وەزارەتی پەروەردە ئاماژەیان پێکراوە، بەڵام لە قوتابخانە ناحکومییە بیانی و نێودەوڵەتییەکان ئەو لیژنانە بەپێی سیستەمی تایبەتی خۆیان دەبێت.
3- لە قوتابخانە ناحکومییە بیانی و نێودەوڵەتییەکان تۆماری گشتی و تۆمارەکانی دیکە بەگوێرەی سیستەمەکانیان ئامادە بکرێن.

ماددەی پەنجا و حەوتەم:

دەوامکردن لەقوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان نابێت لە (5) ڕۆژ کەمتربێت لە هەفتەیەکدا و دەوامی ڕۆژانەش نابێت لەشەش کاتژمێر کەمتربێت. ڕۆژانی هەینی و شەممە پشوو دەبێت و ڕۆژانی شەممەش بۆ ئەنجامدانی کۆبوونەوە و چالاکیەکان بەکاردێت.

ماددەی پەنجا و هەشتەم:

دوو هەفتە دوای کۆتایی هاتنی ساڵی خوێندن پێویستە بەڕێوەبەری قوتابخانەی ناحکومی ڕاپۆرتێك دەربارەی چۆنیەتی بەڕێوەچوونی پرۆسەی خوێندن و چالاکیەکان پێشکەش بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگە بکات.ئەوەش، لەگەڵ دەستکردن بە مامەڵەی نوێکردنەوەی مۆڵەت پێش دەستپێکردنەوەی ساڵی نوێی خوێندن.

ماددەی پەنجا و نۆیەم:

لەسەر کارگێری قوتابخانە ناحکومییەکان پێویستە:

1- **ئەنجومەنی بەخێوکاران (سەمیان) پێکبهێنن کە هەمان ئەو کارانە دەکات کەوا لەڕێنماییەکانی ئەنجومەنی بەخێوکاران (سەمیان) ی قوتابخانە و پەیمانگە حکومیيە (لۆکاڵیەکان) دا هاتووە.**
2- **نوێنەرایەتی قوتابی و خوێندکاران (تەنها بۆ قۆناغی ئامادەیی وپەیمانگە) بۆهەر یەك هۆبەی خوێندن یەك قوتابی، دواتر بەرپرسی نوێنەرایەتی بەهەڵبژاردن دیاری دەکرێت.**

ماددەی شەستەم:

1- **لە پشووی هاویندا، مووچەی مامۆستا و کارمەندانی میلاکی قوتابخانە ناحکومییەکان نابڕێ بڕدرێت و دەکرێ قوتابخانە سوودیان لێ وەربگرێت بە مەبەستی ئەنجامدانی چالاکی و خولەکانی بەهێزکردنی قوتابیان.**
2- **داهات و مووچەی مامۆستا و کارمەندانی قوتابخانە ناحکومییەکان لە ڕێگەی ژمارەیەکی حیسابی بانکی تایبەت دەبێت کە قوتابخانە لەسەریەتی بیکاتەوە لە یەکێك لەبانکەکانی هەرێمی کوردستان و ناو و ژمارەی ئەو حسابانە دەنێردرێن بۆ (ب.پ. قەزا).**
3- **کەمترین بڕی مووچەی مامۆستایانی میلاك نابێت کەمتر بێت لە کەمترین مووچەی مامۆستایانی کەرتی گشتی بەگوێرەی بڕوانامە.**

ماددەی شەست و یەکەم:

داهاتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان بریتی دەبێت لە:

1- **کرێی ساڵانەی خوێندنی قوتابیان.**
2- **یارمەتی و هاوکاری و بەخشین دوای ڕەزامەندی وەزارەت.**
3- **قازانجی بەرنامە و چالاکییەکانی قوتابخانە.**
4- **فرۆشگا و کافتریای قوتابخانە و پەیمانگە.**

ماددەی شەست و دووەم:

نابێت وەرگرتنی کرێی خوێندن لە دووپشك کەمتربێت بەم شێوەیەی خوارەوە:

1- **پشکی یەکەم**، پێش 8/15 ی هەموو ساڵێك دەبێت.

2- **پشکی دووەم**، دوای دە ڕۆژ لەدەستپێکردنی دەوامی وەرزی دووەمی خوێندن.

3- بەدەر لەو ڕێکەوتانەی سەرەوە، بەخێوکار ئازادە لە دانی ئەو پشکانە بەجیا یان پێکەوە لەهەر ڕێکەوتێکدا بێت.

4- پاش ئەو ڕێکەوتانەی سەرەوە، قوتابخانەی ناحکومی بۆی هەیە جەخت لەبەخێوکاری قوتابی بکاتەوە بە نامە یان ڕاستەوخۆ بۆ هێنانی پشکەکانی خوێندن (بێ ئەوەی کاریگەری هەبێت لەسەر دەروون و کەسایەتی قوتابی).

5- لەماوەی (15ڕۆژ) لە ڕێکەوتی دانی پشکی خوێندن،قوتابی بۆی هەیە پەشیمان بێتەوە و ئەو پشکە بەتەواوی وەربگرێتەوە، بەڵام دوای ئەو ماوەیە بڕی ئەو پشکە دەبێتە موڵکی قوتابخانە.

6- ئەو قوتابخانە ناحکومییانەی پەیڕەوی سیستەمی وەرگرتنی تایبەت بەخۆیان دەکەن (بەتایبەتی بیانی و نێودەوڵەتییەکان)، دەتوانن پێشتر ناوی قوتابیان تۆماربکەن وەك خۆئامادەکردنێك بۆ ساڵی دواتری خوێندن.

ماددەی شەست و سێیەم:

قوتابخانە ناحکومییەکان پێویستە وێنەیەك لە پێداچوونەوەی ژمێریاری ساڵانەی وردبینیکراو لەلایەن نووسینگەی وردبینی ژمێریاری (مۆڵەتدراو لەلایەن وەزارەتی دارایی) پێشکەش بە وەزارەت بکەن لەڕێگای بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگە.

ماددەی شەست و چوارەم:

رسوماتی دەرهێنانی مۆڵەت، نوێکردنەوەی مۆڵەت، زیادکردنی بەش و قۆناغەکان، گواستنەوەی خاوەندارێتی (بە پێی ماددەی 13) بۆ قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان بەم شێوەی خوارەوە دەبێت، بەگوێرەی پسووڵەی (أ37):

1- **رسوماتی وەرگرتنی مۆڵەت بەم بڕانەی خوارەوە دەبێت بۆ یەکجار لەکاتی وەرگرتنی مۆڵەتدا:**

قۆناغی باخچەی منداڵان:	2 000 000 دوو ملیۆن دینار
قۆناغی بنەڕەتی:	8 000 000 هەشت ملیۆن دینار
قۆناغی ئامادەیی:	8 000 000 هەشت ملیۆن دینار
قۆناغی پەیمانگە:	8 000 000 هەشت ملیۆن دینار

2- رسوماتی تازەکردنەوەی مۆڵەت (دووساڵ جارێك) دەبێت بە نیوەی ئەو بڕانەی لەخاڵی (1)ی سەرەوە باسکراون.

3- رسوماتی زیادکردنی قۆناغی ئامادەیی بۆ ئەو قوتابخانانەی مۆڵەتی قۆناغی بنەڕەتییان هەیە بریتی دەبێت لە پێدانی رسوماتی کردنەوەی مۆڵەتی قۆناغی ئامادەیی کە لە سەرەوە ئاماژەی پێکراوە سەرەڕای دانی رسوماتی قۆناغی بنەڕەتی.

4- زیادکردنی هەربەشێکی نوێ بۆ پەیمانگەکان بە پێی پێویستی وەزارەت دەبێت و رسوماتی کردنەوەی ئەو بەشە نوێیەش بریتی دەبێت لە (2,000,000) دوو ملیۆن دینار بۆ هەر بەشێکی نوێ.

5- رسوماتی گواستنەوەی خاوەندارێتی بەم شێوەیە دەبێت:

قۆناغی باخچەی منداڵان:	3 000 000 سێ ملیۆن دینار
قۆناغی بنەڕەتی:	5 000 000 پێنج ملیۆن دینار
قۆناغی ئامادەیی:	5 000 000 پێنج ملیۆن دینار
قۆناغی پەیمانگە:	5 000 000 پێنج ملیۆن دینار

ماددەی شەست و پێنجەم:

1-نرخی خوێندن لە قوتابخانە و پەیمانگەکان بە خواستی قوتابخانە و پەیمانگەکان دەبێت، بەمەرجێك (نرخی خوێندن) بۆ (یەك قوتابی) بە نەگۆڕی بمێنێتەوە تا لەو قۆناغە بەردەوام بێت، بۆ هەر قوتابییەکی تازە وەرگیراو ئازادە لە دیاری کردنی نرخی خوێندن بەمەرجێك بڕی زیادکراو لە (15٪) نرخی خوێندنی ساڵی پێشوو زیاتر نەبێت.

2-بۆئەو قوتابیانەی پێش دەرچوونی ئەم ڕێنماییە لەو قوتابخانە و پەیمانگەیانە وەرگیراون، پێویستە بەهەمان نرخ لە خوێندن بەردەوام بن، ئەگەر نرخەکانیان زیاتر نەبێت لەوەی ئێستا.

3-هەر بڕە پارەیەکی تر لەقوتابیان وەربگیرێت پێویستە پێشتر ڕەزامەندی (بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگە) وەربگیرێ وەك نرخەکانی (خواردن،گواستنەوە، جلوبەرگ، پەڕتووك، ...هتد...).

ماددەی شەست و شەشەم:

نرخی کتێبەکانی خوێندن:

1- باخچە وقوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییە خۆماڵییەکان، بەهەمان ئەو نرخانە دەیفرۆشنەوە بە قوتابیان کە لە وەزارەت کڕیویانە.

2- باخچە وقوتابخانە و پەیمانگە بیانییەکان، لەگەڵ نرخی خوێندن دەبێت.

3- باخچە و قوتابخانە و پەیمانگە نێودەوڵەتییەکان، پێویستە ڕەزامەندی وەربگرن بەنرخی ئەو کتابانە لە وەزارەت (لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پرۆگرام و چاپەمەنییەکان) پێش ئەوەی مۆڵەتەکە وەربگرن و دەبێت بەهەمان ئەو نرخانەی کە پەسەندکراون بیانفرۆشنەوە بە قوتابیان.

ماددەی شەست و حەوتەم:

پێویستە گرێبەستێك لەنێوان قوتابخانە و کەسوکاری قوتابی هەبێت پێش ئەوەی قوتابی دەست بە خوێندن بکات.

ماددەی شەست و هەشتەم:

1- پابەندنەبوون بەهەر برگە و ماددەیەکی یاسا و ڕێنماییەکانی خوێندنی ناحکومی بەسەرپێچی هەژماردەکرێت.

2- سزادانی ماددی یان مەعنەوی لەدەسەڵاتی وەزیری پەروەردە دەبێت بەپشت بەستن بە یاداشتی لیژنەی سەرپەرشتی کردنی قوتابخانە ناحکومییەکان لەسەر ئاستی پارێزگەدا.

3- جۆری سزاکان:

أ. **سزا مەعنەوییەکان** {ئاگادارکردنەوە بۆ جاری یەکەم و دووەم و دواجار} کەماوەی نێوان هەریەکەیان لە (دە ڕۆژ) تێپەڕ نەکات، ئەگەر لەو ماوەیە چارەسەری کێشەکە نەکرا یان سەرپێچی تر دروستبوو، قوتابخانەکە ڕووبەڕووی ڕێکارەکانی داخستن دەبێتەوە.

ب. **سزای لادانی کارمەندان** وەك (بەڕێوەبەر، یاریدەدەر، مامۆستا، فەرمانبەران) بەپێی جۆری سەرپێچییەکە دەبێت.

ج. **سزای ماددی** لەنێوان (10 000 000 ملیۆن دینار) تاکو (150 000 000 ملیۆن دینار) بەگوێرەی سەرپێچییەکە و لە دەسەڵاتی وەزیری پەروەردەدا دەبێت.

بەشی هەشتەم

حوکمی گشتی

ماددەی شەست و نۆیەم:

قوتابخانە ناحکومییەکان بۆیان نیە هیچ بڵاوکراوەیەك دەربکەن بەبێ ڕەزامەندی وەزارەت و لایەنە پەیوەندیدارەکان.

ماددەی حەفتایەم:

1- پێویستە قوتابخانە ناحکومییە لۆکاڵەکان پەیڕەوی یەکپۆشی قوتابیان بکەن، لەگشت قۆناغەکانی خوێندن. سەرپشکن بەدیاری کردنی جۆر و ڕەنگی جل وبەرگەکان، بەڕەچاوکردنی باری ئابووری قوتابیان و کەلتوری گەلانی کوردستان.

2- قوتابخانە ناحکومییە بیانی و نێودەوڵەتییەکان بە پێی سیستەمی تایبەتی خۆیان پەیڕەوی یەکپۆشی دەکەن.

ماددەی حەفتا و یەکەم:

ئەگەرخاوەنی قوتابخانەی ناحکومی (جگە لە پەیمانگەکان) بەڕێوەبەر نەبوو، بۆی هەیە ژوورێکی تایبەتی هەبێت لە ناو تەلاری قوتابخانە بەڵام پەیوەندییەکانی تەنها لەگەڵ بەڕێوەبەر و ژمێریار دەبێت و بۆی نیە دەست بخاتە ناوکاروباری قوتابخانە.

ماددەی حەفتا و دووەم:

قوتابخانە ناحکومییەکان دەتوانن لە چوارچێوەی ڕێنماییەکانی دەستەی وەبەرهێنان زەوی وەربگرن، لەدوای وەرگرتنی ڕەزامەندی لەسەر نەخشەی ئەندازەیی لە بەڕێوبەرایەتی گشتی بیناسازی لە وەزارەتی پەروەردە.

ماددەی حەفتا وسێیەم:

باخچە وقوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان بۆیان هەیە ساڵانە ڤیستیڤاڵ و ئاهەنگی ڕۆشنبیری و خۆشی ساز بکەن.

ماددەی حەفتا وچوارەم:

جگە لە ئاڵای کوردستان نابێت هیچ ئاڵایەکی تر لەسەر بینای قوتابخانە ناحکومییەکان هەڵبکرێت.

ماددەی حەفتا و پێنجەم:

ئەگەر ناوی قوتابخانەی ناحکومی ناوێکی جیهانی باوەڕپێکراو(=براند) بوو، پێویستە پێشگرێك یان پاشگرێکی کوردی لەگەڵ دابێت بۆئەوەی جیای بکاتەوە لە قوتابخانەیەکی تری هاوشێوەی.

ماددەی حەفتا و شەشەم:

قوتابخانە ناحکومییەکان هەموو یاسا و ڕێنماییەکانی قوتابخانە حکومییەکانی هەرێمی کوردستانیان لەسەرجێ بەجێ دەکرێت لەکاتی ئاماژە نەکردن بەهەر بابەتێك لە یاسای ژمارەی (14)ی ساڵی (2012) و ماددەکانی ئەم ڕێنماییە.

ماددەی حەفتا و حەوتەم:

کار بەهیچ ڕێنماییەکی تر ناکرێت دوای دەرچوونی ئەم ڕێنماییە لە وەقایعی کوردستان.

هۆیەکانی دەرکردنی ئەم ڕێنماییە (الأسباب الموجبة):

بەهۆی زۆربوونی ژمارەی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومییەکان لە هەرێمی کوردستان و ڕێکخستنی پەیوەندیان لەگەڵ وەزارەتی پەروەردە لە گشت بوارەکاندا، هەروەها بەسوود وەرگرتن لە ئەزموونی چەند ساڵە لەگەڵ ئەو قوتابخانە و پەیمانگەیانەدا و کەڵك وەرگرتن لە وەبەرهێنانی نیشتیمانی و بیانی لەم بوارەدا و دابینی کردنی دەرفەتی فێرکردن لەڕووی چەندایەتی و چۆنایەتییەوە، ئەم ڕێنماییە دەرکرا.

د. پشتیوان صادق عبدالله
وەزیری پەروەردە

وێنەیەك بۆ/

- سەرۆکایەتی ئەنجوومەنی وەزیران /بۆزانین / لەگەڵ ڕێزدا.
- گشت وەزارەتەکان و دەستە نەبەستراوەکان بەوەزارەت / وەزارەتی ( ) لەگەڵ ڕێزدا.
- وەزارەتی داد / ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان / بۆ بڵاوکردنەوەی / لەگەڵ ڕێزدا.
- پارێزگاکانی هەرێم / لەگەڵ ڕێزدا.
- ڕاوێژکاران/لەگەڵ ڕێزدا.
- گشت بەڕێوەبەرایەتییە گشتییەکانی سەر بە وەزارەت.
- گشت بەڕێوەبەرایەتییەکانی سەر بە وەزارەت.
- بەڕێوەبەرایەتی ڕاگەیاندن، ماڵپەڕی وەزارەت / بۆکاری پێویست.
- بەڕێوەبەرایەتی گرێبەستە گشتییەکان و کاروباری یاسایی/ بەشی کاروباری یاسایی / لەگەڵ هاوپێچ.
- خولاو.